

Szent Euszták a másik szakmai védőszentünk

Szent Hubertusz mellett Szent Eusztáchius a kevésbé ismert erdész és vadász égi pártfogónk. Gyakran össze is tévesztik e két személyt, hiszen ábrázolásaik is közel azonosak. Szarvasbika agancsai között egy fénylő kereszt, előtte vagy mellett pedig a szent áll vadászuhrában, zöld kalappal, fegyverrel és kutyával.

Életéről és halála körülményeiről nem maradtak fenn egykorú adatok. A jóval később keletkezett életrajzában összefolynak a Biblia és a görög regényszerű irodalom emlékei, indiai hatásokkal fűszerezve. A legendája nem mentes a középkori lovagi költészettől sem. A legendának azonban mindig megvan a valóságmagva. Ebben különbözik a mesétől, amely teljes egészében elképzelt cselekedések története.

A legenda szerint Szent Euszták eredeti neve Placidus volt, aki Trajanus római császár hadseregében szolgált hadseregszolgaként. Az egyházi krónikák így jellemzik. „Az irgalmasság cselekedeteiben lankadatlan volt, de bálványt imádozott. Hitvese ugyanazt a hitet vallotta, és ugyanúgy gyakorolta az irgalmasságot. Két fiát nemzett Placidus, akiket nemeslelkűsége szerint nemeslelkűségben neveltetett. És mert az irgalmasság cselekedeteit állhatatos buzgalommal gyakorolta, kiérdemelte, hogy az igazság útja megvilágosodjék előtte.”

Nagyon szeretett vadászni. Egyik vadászata alkalmával egy gyönyörű szarvasbika bukkant fel előtte. Placidus üldözőbe vette, de a lova nem bírta utolérni. A nemes vad egy dombtetőn hirtelen megállt és szembefordult üldözőjével. A vadász ámulva látta, hogy agancsai között egy tündöklő feszület tűnik fel. Egyidejűleg hangokat is hallott: „Miért üldözöl, Placidus? Irántad való irgalomból jelentem meg neked ebben az állatban. Én vagyok Krisztus, akit te ismeretlenül tisztelsz. Alamizsnáid feljuttattak szíнем elé, ezért jöttem el. E szarvasban, akire vadásztál, én vadásztam terád.”

Placidus megdöbbenve esett le lováról. Fogadalmat tett, hogy csatlakozik az akkor már rohamosan sokasodó keresztényekhez. Végül ígéretet kapott, hogy másnap ugyanazon a helyen megtudhatja jövődő sorsát is. Azonnal Rómába sietett, ahol feleségével és két fiával az éjszaka közepén megkeresztelkedett. Róma püspökétől az Euszták nevet kapta.

Másnap a jelenés helyén csakugyan megismerte jövőjét. „Szükséges, hogy sokat eltűnj, hogy e világ mélységes hiúságából lezuhanva megaláztass, majd lelki gazdagságban fölemelkedjél. Ne tántorodj meg, ne törődj korábbi dicsőségeddel, mivel kísértések által, mint új Jóbnak, meg kell próbáltatnod. Hanem

ról, hogy felesége kiszabadult a rabságból, s hogy fiai a közelben élnek, miután mindkettőjüket földművesek és pásztrok szabadították ki a fenevadak torkából.

Ebben az időben a Római Birodalmat már barbár törzsek fenyegették. Trajanus császárnak szüksége volt régi hadvezérére és megbízta a helytartókat, hogy kutassanak utána. A nyomozás eredménnyel járt. A vezért régi sebhelyeiről felismerte két volt katonája. Euszták újra császári ura szolgálatába állt.

Az elrabolt feleség és az eltűnt két fiú később egymásra talált és a szétesett család szinte lehetetlennek látszó módon, de ismét összekerült.

Euszták seregével győzelmesen küzdött a barbárok ellen és katonái élén diadalmenetben vonult be Rómába. Ekkor azonban már Hadrianus volt a császár. A bevonulás után ünnepélyes vallási szertartást tartottak, ahol minden tisztnek áldoznia kellett a pogány római istenek előtt. Csak a vezér hiányzott a szertartásról. Amikor a császár később felelősségre vonta, bátran megvallotta keresztény hitét. Hitvallásáért halálra ítélték és a családjának sem kegyelmeztek. Először oroszlánok elé lökték a férjet, a feleséget és a két fiút. Ám a kiheztetett vadállatok megszédültek előttük és egyikükhöz sem nyúltak.

Erre egy ércökör belsejébe zárták mind a négyüket és tüzet raktak alájuk, hadd süljenek meg elevenen. Azonban az izzó ércamrából a legnagyobb hőség idején is vidám nótaszó hallatszott. Amikor pedig három nap múlva kinyitották, hamu helyett életlen, de teljesen ép holtesteket találtak benne.

Euszták szent vértanú tisztelete csak a 8. században került át a keleti egyházból Rómába. Innen terjedt szét a nyugati rítusú Európában. A hívők kétségbeesetten nehéz helyzetekben szoktak hozzá fordulni, közbenjárását kérve. Ezen kívül ő az erdészek és a vadászok másik, elfeledett védőszentje.

Dobay Pál em.

Kép: The Yorck Project: 10.000

Meisterwerke der Malerei

Vittore Pisanello: Szent Euszták látomása

amint megaláztatasz, eljövök hozzád, s visszahelyezlek korábbi dicsőségedbe. Légy állhatatos, hiszen irgalmasságom óvja lelkedet!” Ezzel az Úr az égbe emelkedett, Euszták pedig hazatérve mindent hírül adott hitvesének.

A csapások rövidesen be is következtek. Az egész család koldusbotra jutott. Euszták családjával együtt Egyiptomba menekült. Az utazás alatt feleségét rablók, fiait vadállatok ragadták el. Óriási volt Euszták fájdalma, de nem roppant össze. Egy faluban mezei munkásnak szegődött el és évekig dolgozott béresként. E hosszú idő alatt is rendíthetetlenül bízott és hitt Istenben. Arra azonban még csak gondolni sem mert, hogy viszontláthassa feleségét és gyermekeit. Hiszen sejtelve sem lehetett ar-